

САТА ОЛОХ

Х а н ы а т
1931 оыл алтынны
ытан тахсар

СССР ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

N₂ 102 (5614)

1981 жыл, Атырдых ыйын 27 күнэ
ЧЭППИЗР

Сыаната
2 хэрчэ

Саяа үндэн уулна төмөрлөл, сайн эрдэ кураан
наш, онгон от хойдтар чаастатын ардан бийн
туорахтаах кулачтар үүнүүлэгч бэлдэрдик
«Буста, Бэрт мөхтөх үүнүү элбигин хөннхнн ардах
тартан көнчээрлээн халла, Ити бэртэ хонгур үнэ
дэр тардмалыгларьтар, хойуунаахнарытар тилэртэ,
Онгон сөнхэстэр бу элбигтөөх хамгааныаны сөнгөөх
балама суох көрсөгүдэр: комбайнар, бүрдүг хгүр
дэр сарайдар, тразенны хассымалар, уураг ыскы
лааттар эрдэ үчүгэйдик оронгөннэмэтлэр, Онон хо-
чуур саватанымата Нара Маркэ тиллэн тоона «Чу-
ранчы» сөнхэстэргэ бэрт арылх комбайн бааһынгада
сыга тахсан нийн бүдүк көөттэн тоунунүдэр.

ҮҮНҮҮ ХОМУУРУГАР—
ҮРДҮК ТЭРЭЭНИИ

Өрөйүөтөнэ быһыл барата 4900 гектарга мыйызы-
быт туорахтаах культураларын 2800 гектарыны эрэ
аадыһыан быһарга, өтөл өрдүтүн сүөбү аһылылар
80 мыйаҕа тинийдүбүт.

Бириэнэ шата, күндүл ардыыр, халдыыр да жо-
мо-калла. Сөххөтөр саалгалара хас биридин табы-
гастаах күнү, чааһы мүччү тушакка хомууру кы-
гас көмгө тэрээһиниэхтик ыстарты халччылар эба-
һиниэстээхтэр. Ордук улахан болгоһто сана үшүүү
сута тһейингэ, үчүгэйрик нуурдууга уонна ыраахха-
һынга уурулуоһулах. Көмбайһнар, тһэйэртһһар
массыһналар үлээртһэр чопчу графһктар өһөһу-
лан халбаһа суох толорулуоһааһтар. Бурадуу куур-
дууга уонна ырааһаһынга күннөгө хонтуруох олох-
тһуоһулах.

Бийнл хэргээр үүсүүтэ кулзана суох, сөөхтэр төсүдэртөөнү бичтэ толору алхсар, эһиндлн кулзанаг сөөхтөнү үүсэр кулхалхатар. На эрөөр итн барыта хомууру нэмнэр, сүүтэ суох итнхлэртэн бичнчү түтүлүктэх бусуовна.

Хөртүүншүү хөстүүр хамга гүндэл өнөөнүүтэ сабадаланар. Овои бу үлэгэ үлэнт илшин мүнгууур элбэхтик туруоран хөмүүр хангаангытаар да тэ гээһиннээхтик, үчүгэй замчлалтбаалахтык ынтар сө рүл турар. Хурукутат буларан бурдук, хөстөөнүтэ аскулда үөрэнгэчиларин, шөгтөх тарилгэлэр ба бочайхрын уонна сулуусалаахтарын, общественноһы илшин тардаллаахтык, Сонхотар, советуонкылар тарилгэлэр саллааччылаара хөртүүншүү үчүгэйдик кууруушну уонна харыйылаа хаччыһаахтаахтар, са га үүһүү хас өлүрдүн тураага пэһилланиһа астулу тар тийннетиһи ситиһиһаахтар.

Ут, бурдук, хөргөнцүл хөмүүрдара — сүл салмай
бейдэлхиктаах, өрдүк улахан суолталах үлээлэрэ. Ки-
чилэри табатык дүөрөөлэри ситиһилээхтик шылтам —
тыл сирин үлэһиттэриин өүтүүүшэрин уталыттылыбат
соруктара. Субу быһаарчыллах күннэргэ хас биридин
коллективтай, хас өйөдө үлэһиттөн үрдүк тэрээһинг
кээх буолуу, инниэтэри уруна дыһсенилиинэ, дыма-
лаба ураты эппиэттэс өрдөнөр.

Бройнуу үлэйнхтэр! Үүхүү хэмүүрн үчүгэй тэ-
рэлһинээхтик, үрдүк хамчистабаалахтык ийтар
эйни социалистическэй куоталаһыны көхтөөхүйц,
хөсүүстээхтик тэнигдэр!

Шөптөөхтэригэр —
нэдийлэ устата

Оройуон Советын депутаты Г. А. Пестерев салалтатынан дьээс-уос, коммуналнай хаһаайыстыба производственнай управлениытыттан 14 киһи ааспыт нэдиэлэ устата Субуруускай аатынан совхоз Хатылытааҕы от-делениетыгар сүөһү аһы-лыгын сорогуоллаа-һынгэ субуотууһунка сырыта. Бу коллектив-тан Хатылыта Бааһым-да үрүрэр биһр транто-дах үс киһидээх эвен-бастааһынай үлэлиир.

Субуотууһуук кытыл-лаахтара нэдиэлэ кону-тар охсон, муһуһан ба-рыта 15 тонна оту нэ-биһилэр. Онон тэриит-совхозка уопсайа 30 тон-на оту бөлөмнүөтэ.

Управление былаан-быһыттынан 75 тонн оту сорогуолнаахтаах

С. САВВИН.

**САРСЫАРДА ЭРДЭЛЭЭН, КИЭНЭ ХОЙУТААН
ХОДУҢАБА-ХОННОХТООХТУК ОТТУОХХА!**

Оройуоннаабы-операгивнай штабка
НАЙ БАРЫЫ ДАБҔАНЫ
КЭМНЭЭХ-КЭРДИЙЛЭЭХ

Атырдах ийн 1922
күннэригэр хoduхара түр-
гүмэнээх тахсы түмүгүн
общественность кометун тэ-
райэр оперативнай штаб
учурааттаах муһыара
дьүүлэстэ. Муһыары
штаб председателя, ЕСКН
райкомун иккис секретара
С. П. Макаров салайан
ытта.

Түүрт нүүнээх маасабай
сүбүтүннүкка оройон
кииниттэн 180 уонна нэ-
һилдэктэртөн 175 арэ ки-
һи кытыһа. Ити улахан
итэбэс быһытыһын аары-
лыһа. Сүбүтүннүктэр
кыттыһаахтарыһын 175
тонна от кэбиһилиһиэ, 50
тонна сипдэс угулуһа,
30 тонна дулданы быһы-
лыһа. Оһон билиһиги тү-
руктууан обществённость
быһааныах 5657 тонна
отуттан 34,2 бырайыаһын
арэ соһотуопкалаһан ула-
ханнолук хаалан иһэр.

От хомууругар шөптөөх коллективтар сыйманинара билигш даарны эрнэ дэхсн-гэ суух. Эрдэттөн суолта бнэрэн олохтоохтун тарни мнэтэр, бэйэлэрин нэстэ-рин үчүгэйдн гйдөөбүүтэр билианинарын талердулар.

Опнук: коллективтарыннан оперативный штаб «Якут-колхозстрой» ТМУ-ын (начальник С. Н. Платников) уонна «Сельхозхимия» холбоһугу (В. П. Чичигинаров) аахта. СПТУ Карл Маркс аатынан совхоз 175 тыһа өтү туттаран бэлээнниэмэс төлөрөр кыахтанын. Общественинай сүөхү аһылыгын согоһуонкааһынга итинни тэпэ эиттир санигарнай холбоһук (кылаабынай врач М. А. Филиппов), «Сельхозтехника» холбоһуга (управляющий в. т. В. В. Попов), тутуу участкага (Н. С. Артемьев), о. д. а. сорох предприятиелар, тэриэтэлэр уонна учреждениелар коллективтара ордук активнайдык ыһталлара бэлээннэн. Билигин туругуван шэфтэхтэр бирыта 107 кииһи совхозтар хoduналарыгар бастайааннай оттохо сылдьаллар.

Өтгөн сорох таршталар
гуулуудлубат эппиетиньба
суох бийнаны татаарды-
лар. Халлебур, штаб чун-
навар промкомбинат ди-
ректорын. в. т. С. Н.

Игнатьев атырдык бийин
26 күнүттөн эре хо-
дунада 2-эс отчуту ту-
руорбутун ичинтывард.
Колон тийбөзигтар, техника
суорар, түстаах үлөлөрө
хааларыгар енгезен сайы-
ны быһа май баран өлөр-
бүт, эпипетивностон куотар-
га суоттанар атын дарааны
салыйааччылар суох буол-
балахтар. Кинилерге өрө-
йүүнөөлөрү штаб түвэрди-
либит былааччылар толору-
дуулара булгууччуларын өс-
өс төгүл санапта.

Оршуулгиса нугевоу лине
на суох таһаар таһар
аппаратуулары бие-бикке
байаа илалдатынар суурдуу
чахчылары салгыа таһа
турар. Холбоор, адыаах
хонуктаадыта дыһауот ком
мунальнай хаһаайыстыба
производственный управле
ниетигин Шеестов М. И.
Сельхозтехника холбоһу
гун уонусуура сылдыар
шофера Местников Е.И.
Ыһаа суох байылырлар
тиһе сылдыан тутулууну
лар. Атын даһааһа тарыа
ларга иппиник тулуйуу
баа чакчылар суох буола
тахтар. Бу кытааһахтык
хонтурууланыахтаах, ха
тылаһа суох тутуах.

Б ы л а а н ы
т а н ы н а н

Коммунист Я. Д. Аммосов хайыс да сылын Эрилин Эристин аатынан сөвхөз Холбоотугар АВМ агрегаты салайан үлөлөтөр.

Звено байдал 12 кинилэх. Кинилэр 300 тонн бародуунсуяаны огторор былалнаахтара, Эрдэ бэ, лэмэзэнь бастагы нүн-цэртэн якки сменанан үлэлээбиттэро.

Рабочайдар илэрээ хүннээ туругунаа 310 тоннаны бэлэмнээбитэрин туһунаа рапордаатылар. Мантан мүнх өсөө 20 тоннаны өнгөрөгч талларын бизүрдилэр.

Г. АДАМОВ.

Графигын
аһарар

Гаврил Иннокентьевич Собакин быылы Субуруускай аатынан соххоз Соловьевтаагы отделение-тыгар идиин аһаһатун саллар. Кинилэр график быһаанынан бу ий 24 күнүгэр 90 тонна огу су-буруускайылаахтаахтарын 100 тоннанан төлөрдүлэр.

Отгустар бэлдэгнэ-
ын болдоогун илгэнэ
голорор туугтар күндэм
ханык багарар усдуу-
буатыгар мансирдаан
үлдээгийнчэ сүүн бол-
домтолорун уураллар.

А. ГОТОВЦЕВА

СҮӨНҮГЭ КИМ ТӨНӨ
АНЫЛЫГЫ БЭЛЭМНЭЭТЭ

(АТЫРДЫАХ БИЙИН 24 КҮНҮНЗЭБИ ТҮМҮГҮНЭН)

Сонхозтар, отделениелар	Үдэлт ахсаана	Охуу (гектар)	Кабийн (тонна)	Силэс (тонна)	От мээк- күтэ (тонна)
Карл Маркс	754	12805	6474	1700	130
Одүүлун	191	3747	1752	250	130
Волугур	141	3190	1717	480	—
Мугудай	236	2990	1581	770	—
Бахсы	183	2878	1424	200	—
Субуруускай	309	6680	4228	1565	201
Хатылы	101	2130	868	360	—
Волтоого	101	2250	1612	400	201
Соловьев	101	2300	1748	805	—
Эрилик Эристини	616	10364	4349	1080	295
Холтоого	238	3100	1224	250	295
Хадар	139	2797	1130	350	—
Хайлахсыг	120	2350	962	130	—
Чакыр	119	2117	1033	350	—
«Чурапчы»	425	5800	3090	1130	—
Сыланг	268	3010	1455	550	—
Килээнги	92	1800	906	500	—
Арылалзах	65	990	729	80	—
Оройуон урдунен	2104	35649	18141	5475	626

Тың хатрайыстыбатын управлениета.

От хөнуурун бийлгын сезонугар Эрилин Эри-
гийн аялын совхоз Хядаардагмы отделениетыгар
Уорбаа омыттаах работай П. М. Степанов салыйар
холо-илин зиемта обществениай сүолүгэ 250 тон-
на дорохой айналыгы содоуонкалыар абавэтэлис-
тибэлээх. Бу күннүргэ кирилэр 150 тонна огу к-
бистиалэр. Билингэ хөнуутаары огуута хоно сүл-
дээн күрээни батана салгыа отчуллар.

СНИМОККА: бийн Хөдөөр явц кылаастах осзулатын бүтэрбит Цезя Степанов—эвено муста-
рааччыта.

14. Оконешникова фотога.

СЪЕДИН КӨРДӨБҮЛЛЭРИГЭР

Татьяна Константиновна Далбаева Диринг орто оскулатын 1956 сыллаахха аан мангайгы мунуугар бүтэрбитэ. Биргэ үөрэмнэт дохоторо үгүстөрө производстводо тахсыбыттар, оттон Тани оро эрдэбитэн багарыт идэтигэр үөрэнэ СГУ-гар кинрибтэ. Онно учууталлара М. А. Алексеев, А. С. Ковалевская, Д. М. Симен уо.д.а. комолорунэн динне биллени ылабыта. 1981 сыллаахха П. И.

содателинэ, 19 сыл устата колхоз председателинэн үлэлээн дон-сарты махталык динне ытыгытабылын ылабыта. Кини 1940 сытан СССР чилинэ, Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалера этэ. Түөрт тогул Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Бочуотунай Грамотатынан наараадаммыта. Үтүө суобастаах, сэмэй майгылаат партия диннээх байыла этэ. Татьяна Константинов-

Вэйэтин тус үлэтин туһунан бинни киниттэн элбэги истибатит. Ол оһуугар биргэ үлэллэр учууталлара Татьяна Константиновна хас бирдин уруугар үөрэнэччи болгомтогун сатаан түмэ тардарын, оро үөрэнэр баатын күүр-көтөр ураты дохурдаа-ули бары аталлар. Кини өр сыллаах байы оһуутун эдэрдэргэ динниэн иһэргэр ахсыс сылын оройуоннаагы методической түмүүнү са-

Гая уонна Костя—үөрэх дьоно. Оролор бары да үлээн, үөрэни таптыр дьон.

ПЕДАГОГ ВЭЛНЭ СУОЛА

Шадрич салалтатынан «Чурапчы оройуонугар үөрэх тарганыта» дини жемпа дипломнай үлэтин туйгуунук көмүскээн эдэр специалист үөрэмнэт оскулатыгар үлэлини аргылабыта.

Киниэхэ үлэниг үтүө сүрүбэ төрөппүттэриттэн бэрэлэбит. Константин Проконьевич уонна Евдокия Семеновна Далбаевтар бэйэлэрин харыларын күүһүнэн үс кымыстарын киһи-хара онорбуттара. Олортон физик идэлээх Чуналар билини Хоту Сир физикотехнической проблемаларын чинчийэр институтка научнай сотрудниктунан, географ идэлээх Машалара СГУ-гар үлэлиилэр. Көстөрүн күүдү, үһүөн кини биллилээх, кэскиллээх үлэлээх дьон. Ажалара Константин Проконьевич 40-тан тахса сыл норуот хаһаайыстыбатын сайдыынырыта, ол иһингэр 14 сыл иһиликтэн Советын пред-

на идэтин таба талымыгар күүс-көмө буолбут. Үрдүккэ уһуйбут учууталларын Е. Г. Спенцованы, «Бочуот Знага» орден кавалера Е. С. Лунианы, кылааһын салайааччытын М. П. Ефимовы, Н. С. Гафисеваны, Н. Н. Попову уо.д.а. истиг тылын ахтар, кинилэргэ барба махталын тиэрдэр.

Бэйэтин үлэтин туһунан кэспириттэр нөрдөспүлэр, учуутал биргэ үлэллэр коллегаларын тустарынан сүрдээхтин санаата кэлэн, кини туттан билиһиннэрбитинэн барбыта. Бүтүгү сайдылаах олоххо физикна оруола күнүбэ үрдээн иһэрин, ол иһин олоху кытта ыкса сибээстээх үлэ барыахтаабын, бу предмет үөрэтигэ ситиһинит республикада сэмэй бэлэтээбитэ. Ону иста олорон өйдөтөххө кыалла, ситиһиллэ илин, атырдык дараа, элбэх эбит.

лайар, старшай учуутал аатын сүгэр. Дьахтар комитетын председатели комбулааччынан үгүс сыл үлэлээн кинилэри олобор активнайдык кытар. Ону сарты саастарын ситэ илик оролору нитигэ коммиссия ачатынэ. Бэйэти, бары обществоннай үлэ оргуйар үлүгэр сылдыар. Киниттэн «солом суох», «толорболду» эгин дикх курдук тыллара хаһан да истибэтин. Хата, «мамы оноруодун» «тарийна-бин» дини тыллар аргыстабаллар.

Татьяна Константиновна—биэс оро ийэтэ. Кэргэнэ Петр Гаврильевич оройуон бири бастын географ учуутала, Обществоннай үлэттэн эмнэ туора турбат киһи. Улахан кымыста Наташа СГУ-тын физическай факультетын студенттэ. Таниялара бийыл Уссурийскайдаагы тыл хаһаайыстыбатын институтгар кинрибэ. Уолаттара

КУУҔУ БИИРГЭ ТҮМЭН

(Бүтүүтэ. Иини 2-с стр. көр).

тулааһа ороо сөптөөх көмө оһолулуна.

Анна орто оскулатынаары комитет (Н. С. Кугдарова) ороо нитин бопуруостарыгар оһути аластайыны ордун үчүгөйдик тарийар.

Төрөппүт комитетын комитутан Диринг орто оскулатын ыарахан иһиллээх 5 ороо үөрэх дьылын бүтүүтүгэр бэрэдэтирин кинирири, подсовет быһаарылытын учуоттан уһуллубуттара.

Хайахыт, Диринг орто, Чурапчы, Соловьев адыс кылаастаах оскуолаларыгар төрөппүт үөрэнэр комитеттары байыстыга адыс орутээх үлэни ытталлар. Кытаанах орто оскуолаларга телница, тир тутууттар, Салаат орто оскуолаларга отгон маһы бөлөмжөһүнүгэ, Хабахыска оскуола оромуонугар төрөппүт активнайдык үлэлээтилэр.

Төрөппүттэргэ аналаах лекторийдар үлэлэро ааспыт сыллаахха билэрдик сэргэхсийдэ. Төрөппүттэр уопсай мунулаахтара оройуон үрүүн биллэрин 38 тогул, бирдинилээн кылаастарынан 416 тогул ороо нитин бопуруостарыгар

мытылынылар, 9 конференция буолла. Киниэ иһдэколлективтар уопсай үлэдэ төрөппүттар комитеттарын көдүстээхтин туһаналлар, ыкса сибээстээхтэр.

Ол эрээри сорох сирдэргэ үлэ оһоо да уота күүбэ суох ытыллар. Онуоха сүрүн буруйдаахтарынан кылаас салайааччылара буолаллар. Бастахтык ылаахха, сорохтор, бэл, төрөппүттэр уруокка сылдылаларын учуоттаабаттар, «өрөһүт мунуларын ылга саатар бирди ытталлар. Холубур, Мугудай орто оскулатын IX кылааһын салайааччыта П. К. Еремеева, X кылааһын салайааччыта М. Н. Тарская, VIII кылааһын салайааччыта К. С. Игнатова төрөппүт комитетын талбана үлэлээн кэллилэр. Амма орто оскулатын учуутала Т. А. Егорова төрөппүт мунуларын ыттарын наадалаарынан аахпата.

Итинник итээстэр саага үөрэх дьылыгар туоратылаахтаахтар, үөрэтин уонна нитин пропе-дьягар төрөппүт оруолун үрдэтигэ үлэ салгыт ытыллыахтаах.

В. ПЕРМЯКОВА,
үөрэнэччи
хотун итээччигэ.

БЫЙЫЛГЫ СҮӨҮ КЫСТЫГАР БЭЛЭМНЭНИГЭ ОТДЕЛЕНИЕЛАР СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ КУОТАЛАҔЫЛАРЫН УСУЛУОБУЙАТА

Куоталаһын смала — 1981—1982 ес, общест-веннай сүөһү кыстыгыт үчүгэй бэлэмнээх көрсүү, тарганынээхтик саралаа-һын, сайылыктартан кымыкка көһүү көмгөр тус-таах былааннары толоруу, сүөһүттан аһы-үөлү ыты-ны элбэтин, көмкүүнэн оһууну аччатым.

КЫАЙЫЛААХТАРЫНАН ААБЫЛЛАЛАР:

— сүөһү бары группа-ларын кыстыр хотонно-рун көмгөр уонна хаа-чыстыбаллаахтык өрөмүөн-нэн бүтэрбит, сүөһүт-тэр олоор дьыларин тупсаран онорбут, кыстык бастагы күннэриттэн сы-лаас эбин аһатыны хааччыйыт отделениелар (кыстык хотонно өрө-мүөннэрэ ыччат сүөһүгэ баладан ыйын 1, ман-пыкка баладан ыйын 20 күннэригэр бүппүт буол-лахаарына иһиннэ субан сүөһүнү алтынны 1 кү-нүгэр кыстыкка кыллары-линнэринэ);

— көлөр ыйга бу ый-даагар үтү мама таһнары түбүүтүн 15 бырыһыан-тан, оттон алтынныга ба-

дараан ыйынаар 20 бы-рыһыантан үрдэнигэр от-дэсвиелар;

— үтү маһытга уон-на государстводо тутта-рынга ыйдаары былаанна-рын толорбуттар, ити кө-рүгүгэр көрдөрүүлэрин ааспыт смл туһааннаах ыйдарынаагар тупсарыт-тар, 1980 сыл атырдык ыйынаагар үтү хаачысты-батын тупсарыттар уон-на табаарынааһын үрдө-питтэр;

— былырыныгы ту-һааннаах ыйдардаагар ынах сүөһү уонна смлгы көмкүүнэн өлүүтүн 50 бы-рыһыантан итэрдэе суох аччаллыттар.

КЫАЙЫЛААХТАРЫ БЭЛИЗТЭНИН

Куоталаһыга бастаабыт отделениеларга үс бирин-тээх иһэстэ анаар.

КЫАЙЫЛААХ отде-ление СССР райкомун уон-на райсовет исполкомун Бочуотунай грамотатынан наараадаланар, 400 сол-куобай харчынан бирим-ийин ылар, дойдү үстүн айанын 3 босхо турист-ической путевканын ба-лиэтигэр.

ИККИС иһэстэни ылыт отделение СССР райкомун уонна райсовет исполко-мун Бочуотунай грамота-тынан наараадаланар, 300 солкуобайынан бири-майлаар, дойдү үстүн айанын 2 босхо турист-ической путевканы ылар.

ҮҮҮС иһэстэлээххэ СССР райкомун уонна райсовет исполкомун Бочуотунай грамотата тут-тарылар, 200 солкуобай-даах биримийэ барылар, дойдү үстүн айанын 2 босхо туристической пу-тевка анаар.

ХОС БЫЛАРЫН: хар-чынан биримийахтар сов-хозтар фондаларыттан анааллар. Отделениелар көрдөрүүлэре тыа хаһа-йыстыбатын управлени-егар сатыныи 1 күнүт-тэн хойутатылыабака ту-һориллизтээхтэр. Түмүгү таһаарыга баладан уон-на алтынны ыйдаары көрдөрүүлэр учуоттанал-лар.

(Усулуобуйа народнай депутаттар оройуонна-бы Советтарын исполко-мунан бигэргэтилиннэ).

Украинский ССР. Чер-касский уобалас тыатын хаһаайыстыбатын үлэниг-тэре бу пятилеткада эти уонна үтү ытылыны лап-

ЧЕРКАСОВЕЦТАР ТЫЛАРА УОННА ДЫЛАЛАРА

ла улаатыннарарга кө-төхпүт бачаагыныры-дылаанан бигэргэтэллэр. Хаһаайыстыба үгүс оле-ратордара билигин ха-йы-үйэ атыр кулуна-ры уотан, сууона ахсын 1100-1200 грамм эбит-лини ылары ситиһэллэр. Быһылы дьыл бэс ыйын устатыгар уобалас сүөһү итээччилэрэ госу-дарствода ааспыт смл туһааннаах көмөнээбэр 600 тоннанан элбэх эти уонна 22,6 тыһылыча тоннанан элбэх үтү атылаатылар.

Золотоношский «оро-йуон «Волынец» кол-хозуттан ынаагы маасы-нанан ыаһын маастара В. Н. Левчук үлэнигэр си-тинигэ уобалас тас от-

түгэр тийэ биллэр. Ки-ни бэйыл саныарылыа-быт хас бирдин ынаагы-тан 6000 килограмм үү-гү ынаага бачаагылыта. Валентина Николаевна Социалистической Үлэ Геройун аатын сүкүтэ, СССР XXVI съезин де-легатынан талыллыта, УССР Верховнай Сове-тын депутаты.

СНИМОКТАРГА: В. Н. Левчук сизэ Людатын.

Маньковскай оройуон Островскай аатынан кол-хозугар от хомурутар модуи күүстээх техника туһанылар. Трактордар күнгэ 650 тоннада тий-бэ күөх маассаны таһал-лар;

Островскай аатынан

колхозка бөдөң ынах сүө-һүнү уотууга комплекс (аллараа снимок) тутуу ороскуота үс смл иһиннэ сабылына. Комплекс 6,5 тыһ. сүөһүгэ анааллаах.

К. ТАРУСОВ уонна **И. ВОЛЧКОВ** фотолара (ССТА фотохрониката).

Бүгүн—Советскай кэинэ күнэ
СИТИЙЛЛИБИТИ ЧИНГЭТЭН

Саяга пятилетка баста-
чы сыйдын 7 айыгар оро-
йуон кинизатин үлэинтте-
рэ былааны бары сүрүн
көрүтсөргө — киноссан-
стары бизирингэ, көрөөч-
чүнү хабынга, үбү кил-
лерингэ толордулар. Оро-
йуон промышленнай, ту-
тар-тагар уонна хааччы-
бар тарылталарин социа-
листическай куоталаһына-
ларыгар киносеть ман-
найгы квартал түмүгү-
нөн бэйэтин бөлөсөр ба-
станы, сыл аңардаабы-
нан иккис мистэлэри
илбэти. Оттон 6 ый
түмүгүнөн Дена өрүс
илин энэриниэди бэс
оройуон социалистичес-
кай куоталаһыналарыгар
бастаны, көһөрүддэ тым-
дыар Кыһыл аһаарыны
ылар чиктэннэ.

Ити бейиги кинофилм

тордарыг дуулуурдаах
үлсэрин түмүгүнэ буу-
лар, Ой эрээрэ 26 кино
установкага 7 ыйдээ
түмүгүнэ 2—Волгого-
тоодо (старшай киноже-
ханын Е. Н. Картузов)
уонна Соловьевтаагы
(Е. К. Семенов) киноуста-
новкалар былааннарын то-
дорботулар. Хаалылаа-
та суох үлэсэхини биһи
гү үлэбэт биир сүүрү со-
ругунаа буолуохтаах.
Онон инники өттүгэр ки-
ноустановкалар хаалыыт-
тап тахсаллара ирдэнэр.
Бары киноустановка-
лар быһыл биэс барыгээ-
дээ хайдыһан бэйэ бэй-
элэрин кытта социалисти-
ческой куоталаһыыга
иллэрин үлэтиннэлэр. Сү-
рүн көрүннэргэ былаанна-
ры толоруунаан эрэ му-
лурдаамааттар. Куотала-

ным усугубуулатынан иномеханиктар аркасына багытталып, инновацияларды, жоромоттуулар, конференцияларын, о. д. а. төрлөк ишчиги, үзгөчө алачыгыбызга өткөзүлгөнү. Билимги туругуван интернат-окуу-латооры (старша) ишчиги П. И. Федотова), Мугудайдагы (Н. В. Павлова), Дирингизди (М. М. Федосеева) кулаланын ишчиги Күчүктөр ишчиги.

Пятилетка бастагы сылык сорунтарын чысыгыгын толорууга ишчиги өсө ишчиги мүчүрүлүштү сорун оро-йон ишчиги-тордарын ишчиги турар.

Н. МАКСИМОВ,
ишчиги
Дирингизди 2-т.

Мангартнаан дэулаан
нулгэ АХШ. Үрдүгэн
бурүүнэстэ. Үдэлһингэр бэ
Наларин бэрвэнтэрин
нһин күүһүрэн нһэр
охсуһууларын нэрсэр
салайар эртимтэлэр дэ
монратин нэра да нэс

ры сийлэстийлэлэнигтэ бөрүктэ суох ойдобуу хаалларыг комиссияга майгыллатан соругтаабыта тэриллибит куттал суох буолуутугар терроризмга сэмэт хос комиссия «терроризмга кыг-

ралхай органвар үслү
буунаахыни, телефону
нан кэсэтинлэри нэстээ
нэтин, алдыатыны,
буус өтүгүз дэаыны
нан куттааынынан нэс
тээ тууакаллар. Вэйтин
төрдөдүүр дэаыны

ТЕРРОРДААНЫН УОННА РЕПРЕССИЯЛАР

Комментатор колонкалара

гүүдэрийн нэгэр тибэлээр. Онуоха холобурунан билэастар забастовкалааччыл авадиспетчердэри нарынтаахтыг дыкхымыла ра буудууя сон. 11 төгхыгчтатан тахса кий «бере билээтээх» үлэ-төн уһулуннулар, а.э. государственнай учрек-дешиларга үлэлиир бы-рааптара быһылыгна Ки-милэртэв. 100-чакэлэр-суунаа бэрилиннилэр. Правительство диспетчер-дэр профсоюзтарын иһар-туһунан дыаланы көбү-тэ. Итинээсэр өссө вар-сардыг дыһаллар Илли-нойс штат шахтердарын-утары туһанылыбытара. Забастовкалааччылар-манифестацияларын тох-тотуута полицейскайдар-рабочайдары сүлгүгэһинэн-ырыбаабыттарэ, кирилэр-киин харадын уутун та-наарар таһынан сүһүрдү-бүттэрэ. Рейган админис-трацията үлэһиттэр бэйэ-лэрин китэрнэстэрин кө-мүскэлигэр охсуһууларын-күүс өтгүнэк хам бат-тылырга суоһурбанан АХШ рабочай хамсааһы-ныгар бүтүннүүтүгэр «сууогу дыалаага» кер-дөрөр санааламмыта дилэ-нэ.

Комментатор колонкалара

та охсуһуу» диги сылта-
бынан дини кырыктаах
террорчылларын прогрес-
сивнай, антипоинная
халык багарар активна
буолууну хам баттааһыт
ка көмөлөһүүхтээрин ки-
ни өйдүүр сына биллэрдэ.
Өр көм шитгар аан
бастаан быһыл Алабама
штатын 19 саастаах негр
Майкл Дональд Линч
суутунан өлөрүлүөнэ.
АХШ-тан полицейскийдар
туох даҕаны сылтаба
суох негрдэри өлөрүүтү-
рүн туһунан биллэримэлэр
мэлдьи кэлэлэр. Юсти-
ция министры У. Смит-
киннэ ведомствотунан не-
грдэри утары полицей-
ский дьаһаллар система-
лара ырытыллан охсуһу-
лубуттарын туһунан бил-
лэрдэ. Реакция дууҥуор-
дээх охсуһуунан 80-
сыллардаахха обществен-
ность ситислэт элбэ-
суох гражданская бы-
рааһтар уларытыыны
систиһэ сатыыр. Ол кур-
дук, конгресс уонна ад-
министрация негрдэр
быыбардыыр бырааһта-
рын туһунан атын уон-
на атын расовой сойу-
лааһыннары хааччытыыр
дьаһаллары көмөргө са-
наалалар.

ФБР уонна атын феде-

«Ведьмалары сойуолаа-
нынга—суох!» дээн бэ-
лэз ааттаах обществен-
най тэрмэтэ (киннни тэ-
рийннэ 50-из обществен-
най, профсоюзнай, сту-
дентческэй, религиознай
тэрмэтэлэр кыттыбытта-
рай) «АХШ-гар граждан-
скай конгуллэр бүтүүн
суох оҕоруу кутталыгар
күрдүлэр», кини саамай
сыстах даҕаны быраапта-
ра мэлдьи уонна куруу-
байдык кэһиллэллэр диэн
аттэ.

Ону кытта тэҥнэ аме-
риканскай норуот соци-
альнай бырааптарыгар ки-
мин инчирин нээнтик кы-
тыллар социальнай наа-
дыбыларга ороскуоттар
сабылаллар. Үүнэ-тэҥи-
нэ суох террордааһын
суолууан реакция нэһи-
лэһиннэ киниг арангата
Вашингтон сөбүлэһиннэн
үлүбүйүүнү күүһүрдүү-
улахан бизнес тутагыгар
үлэбитэри көлөлүннэ-
һин ытарчатын тигээсэр
тэҥнэ ыбылы тутар кур-
сун сөбүлэсбэт буолуу-
тун хам баттыгыга холо-
ноҕо. Ол ээрэри реакция
иттеник иһригэстэх похо-
да американскай общест-
венность улам улахан
утарсымтын көрсөр.

Н. АБЛАМОВ,
СССР ИРДЭТИИГЭ

ОЛОБУН АНААБЫТ ИДЭТЭ

Үүнийг анх бастаан үлд-
днийгээр, 40-аас сууцлаа-
дтай, нийгэмнэ нийгмө-
хнийгээр бөхлөхөд оюу-
лунан тийшээ аралан бар-
дороллох. Онцук ула-
хан сууцлаах, услуубуу-
хата суух үлэний нд-
онгохон, олох усмөд-
ын булан үтүе сэлэний
бараага.

Бийл Илья Петро-
вич Максимов бочуот-
трах сууцлалалтаа та-
дтай. Ветеран бөхлөх-
онцугаар үөрөх сага
бүтээн калбит Ирина
Павловны хаалларда.
Вир сууцлалалт эдс
үлэний кыта бөхлөх
баай онытын сүэдэр-
днэ үлэлийннэ. Вейс-
мотористан саралан I
категориялаах киноме-
ханика тийшэ үүмүүт ний-
үлэ барахоннарын, тута

Кыялтарбатын өтө билэн
мачаттарга калды кэм-
гэр көмүө калар.

Сорох айдообот дьон
кинмеханик сага илээт
үтэлээх ийи суогуу кур-
дук салыылар. Огон
нуннаади билдэрияттэн
савалын дьнаас маасса-
бил дыбалларга тийэ ба-
рыта сордох кинмеха-
ник кинитинэн оһоһулар
абзет! Аппараккын эрдэ
көрүмүтэххинэ, сынша-
па кэлбит дьон сылайан
барыахтарыгар дьэри сор-
дохон нуннаан көрдөрүөн
турдара.

Илья Петрович холу-
наларынан, салыыктары-
нан сылдаан кинизин
көрдөрөн бир көмүө
республика инвентар-
дарыгар үтүө холобуру
көрдөрүтэ ула сына

форматын көбүлээччинин буолбута.

Киннэхэ былаан—соңуон. Бир да сыл былаанын тодон тивэххэ соһулубута дээн суох. Хата, ҕөрүү аһара охсор. Быйыл да кини Мугу-дайдагы киноустановка-та сэтте ыһа былаанын 195,8 бырыһиан толордо.

Олохун дьолун, Үөрүү-түн үлэтин булбут кыр-дыаао аата Чурапчы киносетын дирекциятын бочуотун кинигэтигэр ылларыллыа. Кини өр сыллаах эгилэ суох үлэтин РСФСР уонна Саха АССР Госкино-тун Бочуотунай грамоталара да иорһаанылар.

С. СЕМЕНОВ,
хаһыат өмк. кэдр.

Дойдуга атыннын тол-
куйдааччылары сойуолаа-
нын күүнүрөр. Америнан-
скайы утары дыймыла

БНЪИРИИ,
АСТЫНА
КӨРЛҮБҮТ

Эрилик Эристиня аатынан совхоз Чакырыгыг СГУ историко-филологической факультетын студентяри «Дьулугур» тутар этэрээтэ тахсан хонь тутуугугар таһаарылаахтык үлэлиир. СГУ 44 линейный этэрээттэри «Дьулугур» биир бастын үлэлээринин биллэр.

Студенттар анардас үлэни эрэ муһурдамматтар. Кинилэр агитбригадалара совхоз сайыллыктарыгар, хoduбаларыгар күндү ыалдытынай буола. Розалия Семёнова «Хатынчанынм барахсан», Февронья Охлопкова «Иинттин кыталын ымыатын» даян сололары, Людмила Тарасова, Наталья Винокурова дуэттары кэрэсчүтэр истиг ытыс тыаһыан добуһуоллуудалар.

Тутар этэрээт байыасара бэйэлэрин уэрэзэр университеттары, «Дьулугур» билигин оло-

буу туулан сийлэн б
лийнхэрдилэр. Айна
Вах хонутуан кинэл
үүс семестрдарин т
мүтүөхтөрө, отгон ил
дэрингэр—билин муорат
гар айан.

Н. ЛЕБЕДЕВ,
ханыат общ. корр.

СНИМОКТАРГА
мрэханытар Л.Тарас
(ханаа) уонна Н.Вин
курова Ф.Охленкова б
якта добууоллуур.

Автор фотолара.

ВНР XIV үйеттэм н
Зала уобалааса илн
танайн өрүү-искусств
бидлэр. Биантинг мя
тар дхалталлар били
ид) үгээгэрин харьсх
лахтын иддэ сылда
лар. Аваас өнгөөх ын
тарда, соттордор, бул
балар уонна атын онго
тар Венгрияда эрэ бу
бидлэр, ону наһан ил
инмеса тас өтүгэр у
ханьах эрхэсхэмэлэр.
МТИ—ССТА Фотолар

ГАНЬ СЭРЭХТЭЭХТИК ТУНАНЬАХХА

Нүүнээсби төмөбэ

Галынан тулалшы баалабылаларын биһиги үгүстүк хатылаан өйдөтөбүт. Ол эрэри билигин газаны газовой плитага аахталланыадына маалар айызыннан өрөмүөнүү сатыыр түбэлтэлэро, тууруулазубут сириттан таптаабыттарынан көһөрө сөөдөбылара, ханнык дьбыжаабыланы билсикөнэро үлэктэр чакчылара көстүтэллилэр. Оттоо атыннык биһим бэйэлэрин уонна атын дьон слохторугар кутталы үөскэтэрин умнар табыллыбат.

Газтан ордук умнуган уонна табахсыт дьон сөрөннөхтөхтөр. Газ салгынтан 3 төгүл ыарахан, онон муоста анынгар эбэтэр дыа умуһаар быыһылаан кинэр түбэлтэ

Күннээби темаба

түгэр табах уота түстү-
гүнэ, байзар буолуон сөп.
Күөс, чай саба түһэн
умуруорданына, гайы са-
бан тохтонохтохко, газ
маассата тахсан тумна-
сты буолуон сөп.

Билигин тутулла турар
объект бүтүгүнэ, оро-
йуонна гайынан туһа-
нааччы ахсааны өссө эл-
бизэ. Оччоҕо ирдэбил
өссө улаатыа. Газбал-
лон гайынан туһанылы бы-
рабылаларын туттаран
дастабырысанныаны ылдыт
эри дьонго туруоруллу-
а. Онуоҕа суох дьон газ
прибордарын туһанымыл-
рын илии эппиэттэнэччү

Резанов А. Б.

сүгүүхтэрэ.
Квартираларыгар газарзүй
планидалары тууруорта
рыалхтарын бадалаахтар
дынэлэрин нээнн өйбөн,
эскиини огторон, саппаы
лыгыннара холбуу тийэн
райгазга туһаризхтээхтэр.
12-16 квартиралаах дың-
лэргэ газарзүй планисала
туруурууллубаатар. Трес-
тан анал көнүлүлэттихтээх
эрэ буолуохтарына, 1-2
турууруулдуон сон.

Гайынан туһаныы бы-
раабылаларын ижги-
дөөн административнай
эппизикэ тардыллыахтар
уосма ииникитин та-
һынан туһанар быраалта
ра быһыллыада.

С. КОРКИН,
райгаз начальнига.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтосай индекс 678700. Чурапчы с.
Нарл Маркс уул., 12, ТЕЛЕФОННАРЫБЫТ: редактор—21-395, отделлар—
21-495, уопсай — 21-508.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чувашского
райкома КПСС и районного Совета народных депутатов
Якутской АССР.

Индекс 54907 Газета выходит по вторникам.
№ ЗАКАЗА 102.

ст. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ
г. Чурепча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3168.